

Projekt

**UCHWAŁA NR XV/...../2025
RADY POWIATU WODZISŁAWSKIEGO**

z dnia 25 września 2025 r.

**w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób
Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Wodzisławskim na lata 2025 - 2030**

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3 i 4 oraz art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity Dz. U. z 2024 r., poz. 107 ze zm.), w związku z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tekst jednolity Dz. U. z 2024 r., poz. 1673)

**Rada Powiatu Wodzisławskiego
uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Wodzisławskim na lata 2025 - 2030, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Wodzisławskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały Nr XV/...../2025
Rady Powiatu Wodzisławskiego
z dnia 25 września 2025 r.

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
oraz Ochrony Osób Doznających
Przemocy Domowej
w Powiecie Wodzisławskim
na lata 2025 - 2030**

Wodzisław Śląski, 2025 rok

Spis treści:

1. Słowniczek.....	3
2. Wstęp.....	5
3. Teoretyczne przedstawienie tematu.....	7
4. Przemoc domowa w świetle obowiązujących przepisów prawa...	14
5. Ocena skuteczności wybranych form wsparcia.....	19
5.1. Procedura „Niebieskiej Karty”.....	19
5.2. Program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych.....	24
5.3. Zapewnienie schronienia.....	28
6. Zasoby instytucjonalne Powiatu Wodzisławskiego.....	31
6.1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.....	31
6.2. Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej.....	33
6.3. Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Gorzyczkach.....	37
6.4. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna.....	38
6.5. Komenda Powiatowa Policji.....	39
7. Cel strategiczny i kierunki działania programu.....	40
7.1. Działania profilaktyczne.....	41
7.2. Działania ochronne.....	42
7.3. Oddziaływania wobec osób stosujących przemoc.....	43
7.4. Działania interwencyjne i reagowanie służb.....	44
8. Realizacja programu.....	45
9. Źródła finansowania.....	45
10. Realizatorzy programu.....	46
11. Termin realizacji.....	47
12. Monitoring i ewaluacja.....	47
13. Podsumowanie.....	47

1. Słowniczek

Ileć w niniejszym Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Wodzisławskim jest mowa o:

- przemocy domowej – należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,

b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,

c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,

d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,

e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej;

- M/OPS – rozumiemy przez to Miejski/ Ośrodek Pomocy Społecznej;

- SOW – należy przez to rozumieć Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej;

- OSP – rozumiemy przez to Osobę Stosującą Przemoc;

- ODP – to Osoba Doznająca Przemocy;

- Małolećni/ dziecko – rozumiemy przez to każdą osobę do ukończenia 18rż.;

- Dziecko z niepełnosprawnością – dziecko posiadające orzeczenie o stopniu niepełnosprawności;
- Pracownik – rozumiemy przez to każdą zatrudnioną i dopuszczoną do środowiska pracy i współpracującą z SOW osobę;
- „Niebieska Karta”, NK – rozumiemy przez to polską procedurę „Niebieskiej Karty”, obejmującą ogół czynności podejmowanych i realizowanych w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej;
- PCPR – rozumiemy przez to Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wodzisławiu Śl.;
- GKRPA- rozumiemy przez to Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

2. Wstęp

Dom, w powszechnym mniemaniu to bezpieczny azyl, miejsce w którym czujemy się dobrze, pewni, że nic złego nas nie spotka. Wielu z nas wie, że w członkach swojej rodziny, w swoich domownikach, ma ludzi na których zawsze może liczyć, a w sytuacjach trudnych uzyskać pomoc i wsparcie. Są również osoby, dla których dom rodzinny kojarzy się z bólem i cierpieniem, ciągłymi kłótniami i wyzwiskami. To osoby, które w swoim życiu doświadczyły m.in. szeroko rozumianej przemocy domowej. Przemoc domowa jest jednym z zagrożeń społecznych, które narusza prawidłowe funkcjonowanie systemu rodzinnego. Jest zjawiskiem dynamicznym i trudnym do zdiagnozowania (D. Jaszczak-Kuźmińska, K. Michalska, Przemoc w rodzinie wobec osób starszych i niepełnosprawnych, Warszawa 2010. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej). Przejawy przemocy mogą pojawiać się nawet w formie nieuświadomionej przez osobę stosującą i doznającą przemocy. Problem ten dotyczy osoby różnej płaci, wieku, pochodzących z różnych warstw społecznych. Mogą to być członkowie rodzin, partnerzy pozostający w nieformalnych związkach, małżonkowie, osoby z niepełnosprawnością, starsi, ale również i dzieci, które niejednokrotnie są świadkami przemocy. Do zjawiska przemocy dochodzić może także z powodu pojawiających się różnego rodzaju uzależnień, kopiowania wzorców nieprawidłowych zachowań wynoszonych z domu rodzinnego, słabej samokontroli, braku akceptacji ustalonych zasady, niekontrolowanego przeżywania złości i gniewu, braku empatii lub niskiej wrażliwości czy prezentowanie autorytarnych poglądów.

22 czerwca 2023 roku w życie weszła zmiana ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, a wraz z nią kilka innych, ważnych zmian w tym zakresie. Wszystkie one realizują rekomendację Rzecznika Praw

Obywatelskich. Mają one na celu wzmocnienie ochrony praw osób doświadczających przemocy w bliskich związkach. W myśl tych zmian przez osobę doznającą przemocy domowej należy rozumieć:

a) małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,

b) wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,

c) rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,

d) osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,

e) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,

f) osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,

g) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,

h) małoletniego - wobec którego jest stosowana przemoc domowa (Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024 r. poz. 424)).

Przez osobę stosującą przemoc domową (w myśl ustawy) należy rozumieć pełnoletniego, który dopuszcza się przemocy domowej wobec osób, o których pisaliśmy wyżej. Zgodnie z powyższą ustawą, poprzez świadka przemocy domowej należy rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

3. Teoretyczne przedstawienie tematu

Czym jest przemoc? Przemoc to zachowanie intencjonalne lub zaniechanie jednej osoby wobec drugiej, które wykorzystuje przewagę sił, narusza prawa i dobra osobiste jednostki, powodując szkody i cierpienia. Jak interpretujemy te kryteria?

Intencjonalność – osoba stosująca przemoc nie ma zamiaru bezpośredniego aby skrzywdzić swoich bliskich, a jedynie dąży do tego, by uzyskać ich całkowite podporządkowanie, a przez to, kontrolować, wyznaczać własne granice i oczekiwać, że bliscy będą w nich funkcjonować. Określa co im wolno robić, a czego nie. Osoby stosujące przemoc (OSP) dają sobie prawo egzekwowania narzuconych przez siebie zasad życia w domu, i oczekują, że ich naruszenie powinno zostać ukarane. OSP są przekonane, że działają dla dobra swoich bliskich, że tylko oni wiedzą co jest dla nich naprawdę dobre, a co złe. Kolejnym kryterium jest asymetria sił. To sytuacja, w której jedna ze stron jest silniejsza od drugiej. To nie tylko różnica sił fizycznych. W przemocy chodzi również o przewagę emocjonalną, intelektualną i ekonomiczną, które nie koniecznie związane są z płcią. Nierównowaga tych sił wzrasta wraz z czasem występowania przemocy. Uwzględnić należy fakt, że asymetria sił ma ścisły związek z mechanizmami przemocy, które zniewalają osoby jej doświadczające i mają silny wpływ na ich funkcjonowanie.

Trzecie kryterium przemocy, to naruszenie praw i dóbr. Mówimy o tym w sytuacji, gdy OSP odbiera swoim bliskim prawa i dobra – atakuje, wyśmiewa, obraża, traktuje przedmiotowo, zabrania między innymi kontaktów z innymi, wykonywania pracy zarobkowej czy posiadania pamiątek rodzinnych.

Ostatnim z czterech kryteriów są szkody i cierpienia ODP. Zachowanie OSP wywołuje szkody fizyczne (np. złamania po pobiciu) i psychiczne (niejednokrotnie wynik doznawania przemocy emocjonalnej).

Wspomnieć również należy, że mogą wystąpić straty materialne – zniszczenie mienia, pamiątek, dokumentów itp.

Przemoc to wszelkie nieprzypadkowe akty, przybierające następujące formy:

1. Przemoc fizyczna - to intencjonalne zachowanie, powodujące uszkodzenie ciała lub niosące takie ryzyko. To naruszenie nietykalności fizycznej, osobistej. Jest najbardziej widoczną formą przemocy – widać siniaki, zadrapania, złamania. Do zachowań kwalifikujących się do przemocy fizycznej zaliczyć można m.in. bicie, policzkowanie, uderzanie pięścią, otwartą dłonią, innymi przedmiotami, kopanie, duszenie, ciągnięcie za włosy, popychanie, przypalanie, polewanie wrzątkiem, wiązanie, obezwładnianie, gryzienie, plucie, trucie, itp.

2. Przemoc psychiczna - to naruszenie godności osobistej. Przejawia się w wyzwiskach, ośmieszaniu, upokarzaniu, szantażu emocjonalnym, izolowaniu od innych, wymuszaniu posłuszeństwa, obgadywaniu, poniżaniu, szydzeniu, narzucaniu własnych poglądów, przekleństwach, zawstydzaniu. Osoba, która doznaje tej formy przemocy żyje w poczuciu zagrożenia przemocą fizyczną, jest w ciągłym napięciu i niepewności. Zdarza się, że ten rodzaj przemocy poprzedza doświadczenie przemocy fizycznej. Może występować samoistnie. Ta forma przemocy przyjmuje formę gashlaitingu, polegającego na manipulowaniu drugą osobą w taki sposób, że osoba doznająca przemocy z czasem przestaje ufać swoim osądom, staje się zdezorientowana, załęczniona i traci zaufanie do swojej pamięci czy percepcji.

Do powyższej formy przemocy psychicznej zalicza się wszelkie działania OSP istotnie naruszające prywatność ODP lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

3. Przemoc ekonomiczna – naruszenie własności. Do jej praktyk zaliczamy: okradanie, zabieranie pieniędzy, nie łożenie na utrzymanie, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych i materialnych rodziny, szantażowanie, zaciąganie kredytów, budowanie całkowitej zależności finansowej, ograniczanie dostępu do wspólnych finansów, niszczenia wartościowych przedmiotów.

Wspólnym elementem łączącym przemoc psychiczną i ekonomiczną jest zaniedbanie. Rozumiemy przez nie niezaspokojenie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych poszczególnych członków rodziny. Można tutaj również wymienić takie formy jak narażenie na głód, niedożywienie, brak opieki, obojętność, nie dbanie o warunki mieszkalno – bytowe. Ta forma przemocy najczęściej dotyczy dzieci, osób starych, chorych i z niepełnosprawnościami oraz nieporadnych życiowo.

4. Przemoc seksualna – to naruszenie intymności. Poprzez ten rodzaj przemocy rozumieć należy zmuszanie do określonych zachowań i kontaktów seksualnych, gwałt, ale również zmuszanie do oglądania filmów i zdjęć pornograficznych, niechciany dotyk, szczypanie, klepanie lub ocieranie się o inną osobę w sposób seksualny, wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, zmuszanie do seksu z osobami trzecimi, sadyzm w pożyciu, wyśmiewanie wyglądu ciała i krytyka zachowań seksualnych.

5. Cyberprzemoc – to przemoc z użyciem urządzeń elektronicznych, publikowanie poniżających filmów lub zdjęć w Internecie, na forach

internetowych, upublicznianie ośmieszających, wulgarnych, komentarzy i postów, włamania na konta serwisów społecznościowych, podszywanie się pod inne osoby, wykluczanie z internetowych społeczności.

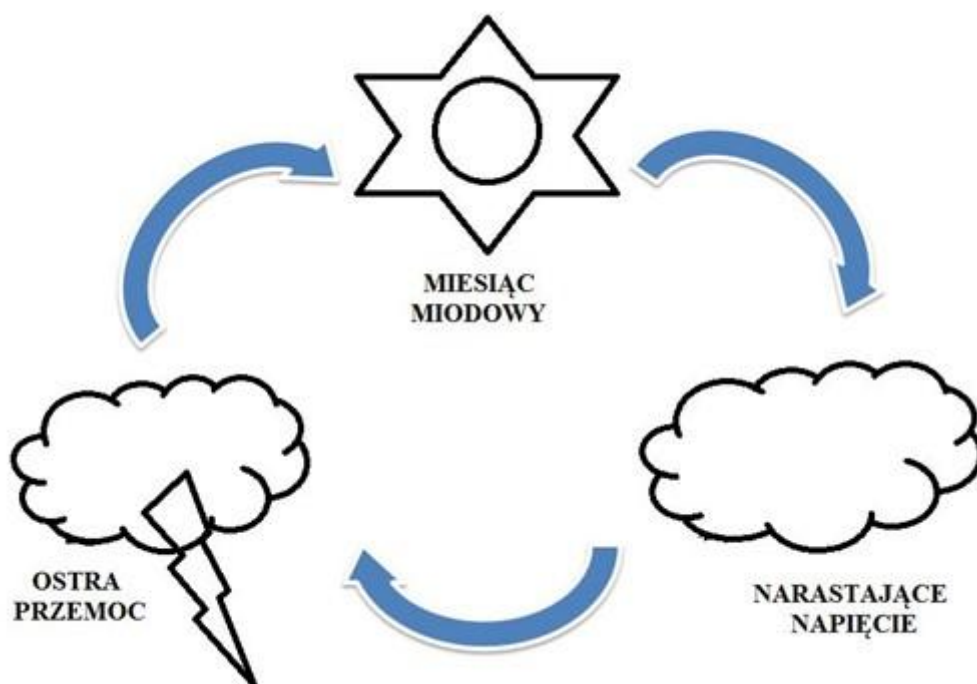
Cyberprzemoc jest dotkliwym i niebezpiecznym zjawiskiem przemocy z uwagi na charakter Internetu – każdy post lub zdjęcie błyskawicznie dociera do wielu osób, udostępnione materiały pozostają w sieci na zawsze, ponieważ nie da się dotrzeć do wszystkich kopii które zostały wykonane. Ta forma przemocy, może prowadzić do doświadczania nękania czy wyśmiewania.

W obecnych czasach obserwuje się wzrost przemocy rówieśniczej, jednak nastolatkom i młodzieży, w swoich sformułowaniach niejednokrotnie posługują się angielską wersją, która ich zdaniem, pozwala unikać stygmatyzacji. Coraz częściej słyszy się również w mowie potocznej anglojęzyczne znaczniki, typu seksting czy bullying. Seksting to forma przemocy seksualnej, polegająca na wysyłaniu i udostępnianiu innym osobom swoich „roznegliżowanych” zdjęć lub filmów. Przemoc rówieśnicza, w slangu młodzieżowym to bullyig – z języka angielskiego oznacza „dręczenie”. Ma miejsce wtedy, gdy ktoś celowo rani i poniża drugą osobę swoimi słowami lub zachowaniem i robi to wielokrotnie i często.

Zachowania przemocowe przechodzą różne fazy – od agresji słownej, obrażania, poniżania do przemocy fizycznej, seksualnej, naruszenia własności, przemocy ekonomicznej raz zaniedbania jako naruszenia obowiązku do opieki ze strony najbliższych.

Przemoc to zjawisko cykliczne. Opisane poniżej fazy występują kolejno po sobie, a w miarę upływu czasu – w każdej fazie wybuch przemocy jest bardziej ostry i brutalny. Niebezpieczną fazą, jest tzw. faza miodowego miesiąca, w której osoba doświadczająca przemocy stara się

zapomnieć o tym co się wydarzyło, wierzy w obietnice składane przez osobę stosującą przemoc, wycofuje swoje zeznania, zaprzestaje uczestnictwa w terapii. Dynamika poniższych faz jest różna a czas ich trwania jest indywidualny dla poszczególnej jednostki/ rodziny. Wpływ na to mają czynniki psychologiczne i środowiskowe.

Faza I – faza narastającego napięcia – między partnerami pojawia się napięcie, kłótnie, spięcia, niedomówienia. Jeden z nich staje się zdenerwowany, poirytowany, denerwują go nawet drobne szczegóły, jest spięty a swoje emocje wyładowuje na drugiej osobie. Dominuje stres, frustracja, słaba komunikacja. Osoba doświadczająca przemocy stara się przeprosić za swoje zachowanie, opanować tę trudną sytuację, staranniej przykłada się do wykonywanych obowiązków, poszukuje usprawiedliwienia dla swojego zachowania. ODP nie ponosi odpowiedzialności za stosowanie przemocy. Odpowiedzialność spoczywa tylko i wyłącznie na osobie, która tej przemocy się dopuszcza.

Faza II – faza wybuchu, ostrej przemocy – służy do rozładowania napięcia trudnych emocji – to zazwyczaj kłótnia, walka, pobicie, awantura. Zachowanie OSP staje się nieobliczalne i nieprzewidywalne, wpada w szal i staje się bardzo gwałtowna. Osoba doznająca przemocy ponownie stara się zrobić wszystko, by partner się uspokoił, chroni siebie, jest w szoku, przerażona, często nie wierzy w to, co się wydarzyło. Zdarza się, że odczuwa wstyd, złość, bezradność.

Faza III – faza miodowego miesiąca – po zaistniałym wcześniej akcie przemocy, wybuchu złości OSP widzi, że posunęła się za daleko, zaczyna okazywać skruchę, miłość, prosi o przebaczenie, obiecuje, że to się już więcej nie powtórzy, wydaje się być przerażona swoim zachowaniem, stara się wzbudzić zaufanie u partnera, naprawić szkody, wynagrodzić swoje zachowanie (np. przynosi kwiaty, czekoladki, obiecuje wycieczkę, kolację). By być bardziej wiarygodnym zaczyna spędzać czas wolny z osobą, której wyrządził krzywdę. Dzięki takiemu zachowaniu ODP zaczyna wierzyć w zmianę partnera, ponownie mu ufa. Niestety, ta faza mija, „koło przemocy” zatacza krąg i znów pojawia się faza I. Cykle zaczynają się powtarzać. Z biegiem czasu faza miodowego miesiąca zaczyna zanikać.

Osoby doświadczające przemocy niejednokrotnie nie są w stanie podjąć decyzji o zmianie. Wpływać na to mają mechanizmy przemocy, do których należą między innymi:

1. Zjawisko „prania mózgu”.
2. Syndrom wyuczonej bezradności.
3. Zespół stresu pourazowego PTSD.
4. Syndrom sztokholmski.
5. Proces wiktyimizacji.

Ad. 1. Zjawisko „prania mózgu” – to najsilniej działający mechanizm przemocy psychicznej. Polega na próbie systematycznego wpływu na czyjeś poglądy, zainteresowania, postawy i przekonania. OSP osiąga to między innymi poprzez stosowanie metod takich jak:

- a) izolacja – odcinanie osoby doznającej od kontaktów z ludźmi, z bliskimi, podsłuchiwanie rozmów, czytanie sms-ów, wyrażanie niezadowolenia, że partner znów rozmawiał z kimś przez telefon. Osoba manipulowana sama wycofuje się z życia towarzyskiego, ogranicza wyjścia i kontakty, czasem rezygnuje z pracy, a osoba stosująca staje się jej jedynym źródłem wsparcia;
- b) poniżanie i degradacja – osoba stosująca staje się dla doświadczającej jedynym źródłem informacji, przedstawia ją w krzywym zwierciadle, podaje nieprawdziwe stwierdzenia, poniża i wyśmiewa ją, poddaje stałej krytyce;
- c) monopolizacja uwagi – osoba, która doświadcza przemocy całą swoją uwagę, myśli, działania, poświęca osobie stosującej, by spełnić jego potrzeby i oczekiwania;
- d) doprowadzenie do wyczerpania, lęku i depresji – chodzi tu o wyczerpanie psychiczne i fizyczne (np. ograniczenie snu, jedzenia, wypoczynku), polega na ciągłym wzbudzaniu lęku, poniżaniu, ośmieszaniu, wywoływaniu poczucia winy;
- e) naprzemienność kary i nagrody – osoba doznająca przemocy nie jest w stanie przewidzieć, kiedy „dostanie karę”, a kiedy nagrodę za swoje zachowanie. Nie wie czym sobie na co zasłuży, nie ma pojęcia co u osoby stosującej wzbudzi wybuch złości, nie jest w stanie przewidzieć tego, jak będzie wyglądał jej dzień.

Ad.2. Syndrom wyuczonej bezradności – osoba doznająca przemocy staje się bezsilna, bezradna, nie ma siły i chęci by walczyć, jest przekonana i ma ukształtowane przekonanie, że nic i nikt nie może jej pomóc, że nie ma wyjścia z tej sytuacji, odczuwa brak motywacji do zmiany.

Ad. 3. Zespół stresu pourazowego (PTSD) – to rodzaj zaburzenia lękowego, w którym człowiek im dłużej doznaje urazu tym jest bardziej narażony na utratę zdrowia i życia. W miarę doświadczania urazu (przemocy) pojawia się częściej, a zaburzenie staje się głębsze. ODP doświadczać może kołatania serca, bólów głowy, braku apetytu, trudności z zaśnięciem lub przesypianiem nocy, nerwowości lub wybuchów gniewu, zaburzenia koncentracji, nadmiernej czujności, wzmożonej reakcji na zaskoczenie czy nagłe wydarzenie.

Ad. 4. Syndrom sztokholmski – oznacza więź pomiędzy osobą stosującą a doznającą przemocy; zazwyczaj osoba doznająca przemocy jest wdzięczna swojemu partnerowi, że nie zrobił tego, co obiecywał. Osoba doznająca często kryje swojego oprawcę, broni go, tłumaczy jego zachowanie, odczuwa do niego pozytywne emocje.

Ad. 5. Proces wiktylizacji – przyjęcie tożsamości ofiary (osoby doznającej przemocy). Po nieudanych próbach obrony siebie, w wyniku dalszego doznawania przemocy, nieprawidłowych reakcji z otoczenia, osoba doświadczająca przemocy jest przekonana, że zasługuje na takie traktowanie.

4. Przemoc domowa w świetle obowiązujących przepisów prawa

1. Akty prawne dotyczące zjawiska przemocy domowej:

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz.U. z 1997r. Nr 78, poz. 483 ze zm.)

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, w artykule 18 i 71 gwarantuje instytucji rodziny szczególną ochronę i opiekę RP. Państwo ma także obowiązek uwzględnić w swojej polityce społecznej, udzielanie szczególnej pomocy osobom znajdującym się w trudnej sytuacji społecznej. Wskazuje także na równe traktowanie prawa w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym kobiet i mężczyzn. Zapisy Konstytucji zapewniają także ochronę dzieci i ich praw. Dają prawo każdemu obywatelowi żądać od organów władzy publicznej jego ochrony przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. 2024, poz. 424 t.j.).

Powyższa ustawa nakłada na samorząd powiatowy konieczność realizacji działań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej określonych w art. 6 ust. 3 w/w ustawy, do których należą:

- opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;
- opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych;
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w specjalistycznych ośrodkach wsparcia;
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat zgodnie z art. 6 ust 4 należy w szczególności:

- tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;

- opracowanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno
- edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.

Środki finansowe na zadania z zakresu administracji rządowej zapewnia budżet państwa.

Przepisami prawnymi uwzględniającymi zjawisko przemocy domowej oraz wspierającymi realizację zadań w zakresie ograniczenia tego zjawiska są m.in.

- Kodeks Karny (Dz. U. 2024, poz. 17 tj);
- Kodeks Postępowania Karnego (Dz. U. 2024r., poz.37 tj);
- Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy (Dz. U. 2023r., poz 2809);
- Kodeks Cywilny (Dz. U. 1964r., nr 16, poz. 93);
- Kodeks Postępowania Cywilnego (Dz. U. 2023r., poz. 1550);
- ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. z 2023 r. poz. 901);
- ustawa z dnia 28 listopada 2014r roku o ochronie i pomocy dla pokrzywdzonych przestępstwem oraz świadka (Dz. U. 2015r., poz. 21);
- Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030 (Monitor Polski, uchwała nr 205 rady ministrów z dnia 9 listopada 2023);
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023r. w sprawie standardów standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doświadczających przemocy domowej oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób zatrudnionych w tych ośrodkach (Dz. U. 2023r., poz. 1158);
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 3 czerwca 2011r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej (Dz. U. 2023r., poz. 1165);

- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta (Dz. U. 2023r., poz. 1870);
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 sierpnia 2023r. w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej (Dz. U. 2023r., poz. 1165);
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 22 czerwca 2023r. w sprawie programów psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących te programy (Dz. U. 2023r., poz. 1166);
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 21 czerwca 2023r. w sprawie wzoru pouczenia rodziców, opiekunów prawnych lub faktycznych dziecka, któremu pracownik socjalny zapewnił ochronę w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową (Dz.U. 2023r. poz. 1159);
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023r. w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczenia o ukończeniu tych programów, a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach (Dz. U. 2023r., poz. 1164);

Problem przemocy domowej został również dostrzeżony i zdiagnozowany w innych państwach, czego wyrazem są podejmowane działania organizacji międzynarodowych, w tym m.in. Organizacji

Narodów Zjednoczonych czy też Rady Europy, w celu ograniczenia tego zjawiska.

Należy tutaj wspomnieć o aktach prawa międzynarodowego, w tym:

1. Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ):

- Konwencja w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet z dnia 18 grudnia 1979r. (Dz. U. 1982r., nr 10, poz. 71);
- Konwencja o prawach dziecka z dnia 20 listopada 1989 roku (Dz.U. 1991 nr 120 poz. 526);
- Deklaracja o eliminacji przemocy wobec kobiet z dnia 20 grudnia 1993r. (Rezolucja 48/104 Zgromadzenia ogólnego ONZ);
- Rezolucja A/54/4 Zgromadzenia Ogólnego ONZ – protokół fakultatywny do konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet z dnia 6 października 1999r.

2. Rady Europy

- Rekomendacja Komitetu Ministrów Rady Europy nr R (85) 4 w sprawie przemocy domowej z dnia 26 marca 1985r.;
- Rekomendacja Komitetu Ministrów Rady Europy nr R (90) 2 w sprawie reakcji społecznych na przemoc domową z dnia 15 stycznia 1990r.;
- Rekomendacja Rady Europy 1450 (2000) dotyczącą przemocy wobec kobiet w Europie;
- Rekomendacja Komitetu Ministrów Rady Europy Rec. 5. (2002) w sprawie ochrony kobiet przed przemocą z dnia 30 kwietnia 2002r.;
- Konwencja o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej z dnia 11 maja 2011r.;
- Europejska Konwencja o wykonywaniu praw dzieci z dnia 25 stycznia 1996r. (Dz. U. 00.107.1128).

3. Unii Europejskiej:

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/36/UE z dnia 5 kwietnia 2011r. w sprawie zapobiegania handlowi ludźmi i zwalczania tego procederu oraz ochrony ofiar (Dz. Urz. UE L 101 z 15.04.2011r. s.1);
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/99/UE z dnia 13 grudnia 2011r. w sprawie europejskiego nakazu ochrony (w sprawach karnych) (Dz. Urz. UE L 338 z 21.12.2011r., s.2);
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011r. w sprawie zwalczania niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci oraz pornografii dziecięcej, zastępującą decyzję ramową Rady 2004/68/WSiSW (Dz. Urz. UE L 335 z 17.12.2011r., s. 1);
- Dyrektywa 2012/29/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 października 2012r. ustanawiająca normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw oraz zastępującą decyzję ramową Rady 2001/220/WSiSW (Dz. Urz. UE L 315 z 14.11.2012r., s. 57);
- Konwencja o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej. Polska podpisała Konwencję Stambulską 18 grudnia 2012 roku, a ratyfikowała w kwietniu 2015 roku.

5. Ocena skuteczności wybranych form wsparcia

5.1. Procedura „Niebieskiej Karty”

Formularz „Niebieska Karta” to dokument, w którym zawarte są informacje dotyczące sytuacji osoby doświadczającej przemocy domowej, jej rodziny, a także działań do realizacji których zobligowani będą przedstawiciele służb realizujących procedurę. Zadaniem „NK” jest zapewnienie bezpieczeństwa osobie doświadczającej przemocy domowej, ale także współpraca przedstawicieli różnych instytucji i podmiotów, które są

zobowiązane do reagowania w przypadku uzyskania informacji o wystąpieniu przemocy domowej. Jej założenie może mieć miejsce z inicjatywy służb, które otrzymają zgłoszenie o wystąpieniu przemocy. Zgłoszenia na policję może zaś dokonać zarówno osoba dotknięta przemocą, jak i osoby trzecie: sąsiad, przyjaciel. Procedura założenia „NK” rozpoczyna się od wypełnienia formularza Karta-A. Taki dokument może wypełnić policjant, pracownik socjalny, przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, ochrony zdrowia lub oświaty, pracownik socjalny SOW, asystent rodziny. Zazwyczaj wypełnienie formularza odbywa się w obecności osoby dotkniętej przemocą (www.niebieskalinia.info/index.php/zadania-sluzb/59-rozporzadzenie-w-sprawie-procedury-niebieskie-karty-komentarz). W Karcie-A pracownik jednej z w/w instytucji dokumentuje zaistniałą sytuację i wymienia podjęte wówczas działania. W ciągu 3 dni od wypełnienia dokumentu, Karta-A trafia do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego funkcjonującego najczęściej w lokalnym ośrodku pomocy społecznej. W następnej kolejności przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego ma 5 dni na powołanie grupy diagnostyczno – pomocowej (w której w stały skład wchodzi m.in. pracownik socjalny i dzielnicowy). Podczas spotkania z grupą ODP otrzymuje Kartę-B, która ma funkcję informacyjną. W dokumencie B znajdują się najważniejsze informacje dot. przemocy domowej oraz dane teleadresowe instytucji, od których osoba pokrzywdzona może uzyskać natychmiastową pomoc. W ramach działań, ZI może poszerzyć jej skład o specjalistów zgodnie z potrzebami grupy i Klienta. Ma to na celu wyższy poziom efektywności indywidualnego planu pomocy. Grupa diagnostyczno – pomocowa w porozumieniu z ODP tworzy ten plan, który następnie opisany jest w Karcie -C. Wówczas dokumentuje się również opis sytuacji rodzinnej,

zawodowej, finansowej, mieszkaniowej itp. W następnej kolejności na spotkanie wzywana jest osoba wobec której istnieje podejrzenie stosowania przemocy. Sporządza się dokumentację ze spotkania (formy stosowanej przemocy, dane osoby), które zapisywane są na Karcie-D. Podczas spotkania osoba stosująca przemoc informowana jest również o konsekwencjach wszczęcia procedury Niebieskiej Karty. Ostatnim krokiem procedury Niebieskiej Karty jest z kolei realizacja indywidualnego planu pomocy, który opiera się na m.in. zapewnieniu pomocy psychologicznej, pomocy w uzyskaniu mieszkania socjalnego, zapewnieniu schronienia itd. Opracowany plan pomocy ma wpłynąć na podwyższenie poziomu bezpieczeństwa osób doznających przemocy oraz służyć podjęciu działań ochronnych i naprawczych. Realizacja procedury NK odbywa się w oparciu o współpracę służb na poziomie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno – pomocowych. Do ich zadań zaliczyć należy m.in. udzielanie pomocy osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową, podejmowanie działań w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie stosowania przemocy domowej. Celem prowadzonych oddziaływań w rodzinie jest zatrzymanie przemocy. Kolejnym celem współpracy interdyscyplinarnej jest diagnoza problemu przemocy domowej, podejmowanie działań w rodzinach zagrożonych przemocą i przeciwdziałanie temu zjawisku, rozpowszechnianie informacji o instytucjach świadczących pomoc zarówno osobom stosującym i doświadczającym przemocy oraz jej świadkom.

Poniższa Tabela prezentuje zestawienie liczby prowadzonych procedur „Niebieskiej Karty”, realizowanych w poszczególnych gminach powiatu wodzisławskiego od lipca 2023 roku do grudnia 2024 roku (po zmianie przepisów).

Tabela nr 1 Liczba prowadzonych procedur „Niebieskiej Karty” na terenie powiatu wodzisławskiego w latach 2023 – 2024r.

Liczba prowadzonych procedur „Niebieskiej Karty”		
Miasto/ Gmina	od 01.07.2023 do 30.09.2024	od 01.10.2024 do 31.12.2024
Wodzisław Śląski	147	23
Rydułtowy	61	13
Mszana	16	3
Gorzyce	36	6
Lubomia	20	3
Godów	23	9
Marklowice	6	2
Radlin	66	39
Pszów	18	6
OGÓŁEM	393	104

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przesłanych z ośrodków pomocy społecznej powiatu wodzisławskiego.

We wskazanym okresie sprawozdawczym od 1 lipca 2023 do 31 grudnia 2024 roku Komenda Powiatowa Policji w Wodzisławiu Śląskim odnotowała 244 interwencje domowe, które związane były z podejrzeniem przemocy. Funkcjonariusze policji wydali łącznie 141 nakazów, w tym: natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, zakazów zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, zakazów zbliżania się, kontaktowania się i przebywania w określonych miejscach. Zdarzało się, że wobec jednej osoby mogło być wydanych kilka nakazów i zakazów jednocześnie w trakcie jednego zdarzenia. Ponadto zatrzymano 108

osób stosujących przemoc domową, w tym 33 osoby zostały zatrzymane i doprowadzone do wytrzeźwienia.

Do instytucji wszczynających procedurę „Niebieska Karta” na terenie powiatu wodzisławskiego należą m.in. oświata, SOW, OPS, Wodzisławska Placówka Wsparcia Dziennego „Dziupla”.

Poniższa Tabela przedstawia liczby wszczętych procedur „NK” przez poszczególne instytucje.

Tabela nr 2 Liczba wszczętych procedur „NK” przez poszczególne instytucje.

Liczba wszczętych procedur „NK” przez poszczególne instytucje.		
Instytucja	od 01.07.2023 do 30.09.2024	od 01.10.2024 do 31.12.2024
Policja	240	59
Oświata	40	17
Jednostki organizacyjne pomocy społecznej	95	27
SOW	6	0
Osoby wykonujące zawód medyczny, ochrona zdrowia (w tym NZOZ Cieszyn, NZOZ Alfa Med. Wodzisław)	6	0
Inne (np. WPWD „Dziupla”, GKRPA, asystent rodziny)	6	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przesłanych z ośrodków pomocy społecznej powiatu wodzisławskiego.

Zgodnie z danymi znajdującymi się w powyższej tabeli obserwuje się angażowanie się różnych instytucji w przeciwdziałanie przemocy domowej, co przy wielofalowej i długotrwałej współpracy interdyscyplinarnej może przyczynić się do niwelowania przemocy domowej. Z powyższych danych wynika również, że pracownicy wykonujący zawody medyczne oraz członkowie GKRPA realizują to działanie w znikomym stopniu.

5.2. Program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych.

W procesie przeciwdziałania przemocy domowej ważne jest również podejmowanie konkretnych oddziaływań wobec osób stosujących przemoc. Jednym z tych działań jest udział osoby stosującej przemoc w programie korekcyjno – edukacyjnym. Celem tych działań jest zmiana zachowań i postaw osób stosujących przemoc, a także zwiększenie ich zdolności do samokontroli agresywnych zachowań. Uczestnicy rozwijają umiejętności konstruktywnego wyrażania uczuć i rozwiązywania konfliktów bez użycia agresji i przemocy. Na terenie powiatu wodzisławskiego SOW jest jedynym realizatorem programu, a usługi w tym zakresie nie są poddane rejonizacji. Najczęstszym źródłem motywacji do udziału w programie jest zobowiązanie wynikające z wydania przez ZI skierowania oraz osoby zgłaszają się dobrowolnie. Poniższa tabela prezentuje liczbę osób uczęszczających i realizujących program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych w latach 2023/2024. Poniższe dane jednoznacznie wskazują na wzrost liczby uczestników programu w odniesieniu do lat ubiegłych. Może to wprost wynikać ze zmiany przepisów, które dają ZI możliwość skierowania OSP do programu, a uporczywe uchylanie się od jego realizacji wiąże się

z konsekwencjami polegającym na skierowaniu wniosku o ukaranie OSP (wykroczenie z art. 66c KW).

Tabela nr 3 Liczba osób uczęszczających i realizujących program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych.

Liczba osób korzystających z programu		Liczba osób skierowanych		Liczba osób które ukończyły program		Liczba osób, które przerwały	
2023r.	2024r.	2023r.	2024r.	2023r.	2024r.	2023r.	2024r.
17	33	16	28	6	10	5	11

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych SOW

Zespoły Interdyscyplinarne, realizujące zadania przeciwdziałania przemocy domowej i przy współpracy grup diagnostyczno – pomocowych, w ramach obowiązujących procedur, kieruje osoby stosujące przemoc do udziału w w/wym programie. Poniższa tabela prezentuje liczbę osób skierowanych przez poszczególne Zespoły Interdyscyplinarne do programu korekcyjno-edukacyjnego.

Tabela nr 4 Liczba osób skierowanych do programu przez poszczególne Zespoły Interdyscyplinarne.

Miasto/ gmina	Śl. Wodzisław	Rydułtowy	Radlin	Mszana	Gorzycy	Lubomia	Godów	Pszów	Marklowice
Liczba wydanych skierowań	9	3	9	5	12	2	4	0	1

osób stosujących przemoc do udziału w programie									
Liczba podjętych działań w celu złożenia zawiadomienia o popełnieniu przez OSP wykroczenia/ przestępstwa	0	1	1	19	1	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przesłanych z ośrodków pomocy społecznej powiatu wodzisławskiego.

Jak wynika z przekazanych danych, w okresie od 01.07.2023r. do 31.12.2024r. do Prokuratury Rejonowej w Wodzisławiu Śl. wpłynęły 302 zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa z art. 207§1 k.k. lub art. 207 §1a k.k., z czego 53 zakończono wniesieniem do Sądu aktu oskarżenia przeciwko osobie stosującej przemoc, 2 zakończono wnioskiem o umorzenie postępowania i zastosowanie środka zabezpieczającego na podstawie art. 324 kpk (umorzenie w przypadku niepoczytalności sprawcy). W tutejszej Prokuraturze wydano 13 nakazów opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym. Złożony został również 1 wniosek o wydanie wyroku skazującego w trybie art. 335 § 1 kpk, którego treść brzmi następująco: „Jeżeli oskarżony przyznaje się do winy, a w świetle jego wyjaśnień okoliczności

popelnienia przestępstwa i wina nie budzą wątpliwości, a postawa oskarżonego wskazuje, że cele postępowania zostaną osiągnięte, można zaniechać przeprowadzenia dalszych czynności. Jeżeli zachodzi potrzeba oceny wiarygodności złożonych wyjaśnień, czynności dowodowych dokonuje się jedynie w niezbędnym do tego zakresie. W każdym jednak wypadku, jeżeli jest to konieczne dla zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa przed ich utratą, zniekształceniem lub zniszczeniem, należy przeprowadzić w niezbędnym zakresie czynności procesowe, a zwłaszcza dokonać oględzin, w razie potrzeby z udziałem biegłego, przeszukania lub czynności wymienionych w art. 74 § 2 pkt 1 w stosunku do osoby podejrzanej, a także przedsięwziąć wobec niej inne niezbędne czynności, nie wyłączając pobrania krwi, włosów i wydzielin organizmu. Prokurator, zamiast z aktem oskarżenia, występuje do sądu z wnioskiem o wydanie na posiedzeniu wyroku skazującego i orzeczenie uzgodnionych z oskarżonym kar lub innych środków przewidzianych za zarzucany mu występki, uwzględniających również prawnie chronione interesy pokrzywdzonego. Uzgodnienie może obejmować także wydanie określonego rozstrzygnięcia w przedmiocie poniesienia kosztów procesu". Sąd Rejonowy w Wodzisławiu Śl., w okresie od 1.01.2024r. do 31.12.2024r., prowadził 56 postępowań za czyny określone w art. 207 kk., 40 osób zostało skazanych prawomocnym wyrokiem, a u 16 osób warunkowo zawieszono karę. Sąd Rejonowy w Wodzisławiu Śl. nie wydał orzeczenia, w którym nakazałby względem osób stosujących przemoc, uczestnictwo w programie korekcyjno – edukacyjnym. W Kodeksie Karnym znajdziemy zapis dotyczący znęcania się, a treść Art. 207. brzmi „[Znęcanie się]

§ 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§1a. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą nieporadną ze względu na jej wiek, stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 lub 1a połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1-2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 15”.

5.3. Zapewnienie schronienia.

Dla każdej osoby doznającej przemocy, ważne jest zapewnienie odpowiedniego wsparcia. Na terenie województwa śląskiego funkcjonują trzy Specjalistyczne Ośrodki Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej. Znajdują się one w Chorzowie - 10 miejsc noclegowych, w Świętochłowicach – 12 miejsc noclegowych oraz w Wodzisławiu Śląskim, który dysponuje 14 miejscami całodobowego pobytu. Ośrodki te udzielają kompleksowej pomocy, w tym psychologicznej, terapeutycznej, prawnej, socjalnej czy też pedagogicznej. Pomoc świadczona jest każdemu kto doznaje przemocy oraz jej świadkom. Opieką otacza się dorosłych, jak i małoletnich. Oddziaływania psychologiczne mają kluczowe znaczenie w wyzwaniu się z przemocy i odbudowywaniu poczucia własnej wartości, mocy i sprawczości. Ważne jest by przywrócić równowagę psychiczną, umiejętność samodzielnego radzenia sobie w trudnych, problemowych sytuacjach. Poniższa Tabela zawiera szczegółowy wykaz liczby osób objętych całodobową pomocą

i wsparciem w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej, uwzględniający osoby będące mieszkańcami powiatu wodzisławskiego.

Okres sprawozdawczy	Liczba wszystkich mieszkańców SOW ogółem				Liczba osób – mieszkańców powiatu wodzisławskiego			
	Kobiety	Mężczyźni	Dzieci	Razem	Kobiety	Mężczyźni	Dzieci	Razem
2023r.	23	2	30	55	11	0	9	20
2024r.	20	1	29	50	7	1	13	21

Tabela nr 5 Liczba osób objętych całodobowym wsparciem w latach 2023/2024.

Źródło: opracowanie własne, dane SOW

Jak pokazuje powyższa Tabela w 2023 roku z całodobowego schronienia w SOW skorzystało 20 mieszkańców naszego powiatu, a w roku 2024 – 21 osób. Należy w tym miejscu zwrócić uwagę na liczbę małoletnich objętych wsparciem.

W celu dokonania ewaluacji usług świadczonych przez SOW, wprowadzono formularz ankiety ewaluacyjnej. Ich analiza pozwala zobaczyć jak Klienci oceniają jakość świadczonych usług. Pozwala to na podniesienie ich jakości, a także usprawnienie funkcjonowania placówki. Ankiety są anonimowe, a ich wypełnienie jest dobrą wolą Klienta całodobowego, dlatego też liczba pozyskanych ankiet nie jest tożsama z liczbą osób objętych całodobowym wsparciem.

Klienci w SOW oceniają jakość świadczonych usług, do których w zakresie terapeutyczno – wspomagającym należą:

- grupa wsparcia dla kobiet doznających przemocy domowej,

- porady prawne,
- konsultacje psychologiczno – pedagogiczne,
- konsultacje wychowawcze,
- poradnictwo socjalne,
- konsultacje terapeutyczne,
- współpraca z osobą prowadzącą.

Poniższa Tabela 6 przedstawia zestawienie wielkości uzyskanych punktów w obszarze podstawowych usług, proponowanych w Ośrodku. W celu dokonania oceny ich jakości posłużono się skalą o wartości od 1 do 5, gdzie 1 oznaczało najniższy wskaźnik oceny, a 5 najwyższą wartość. Klienci dokonując oceny anonimowo, mogą ją wypełnić zgodnie ze swoimi odczuciami, co zapewnia im swobodę wypowiedzi. Jest to ostatni element w procesie kończącym pobyt Klienta w SOW.

Tabela nr 6 Liczba osób dokonujących oceny poziomu usług świadczonych przez SOW w zakresie terapeutyczno – wspomagającym oraz wartość uzyskanej oceny w poszczególnych kategoriach.

Okres sprawozdawczy	Ocena jakości świadczonych usług w SOW											
	Liczba oceniających osób – ocena (skala od 1 do 5)											
	Zakres terapeutyczno – wspierający											
	Porady prawne		Konsultacje psychologiczne		Konsultacje wychowawcze		Konsultacje terapeutyczne		Poradnictwo socjalne		Współpraca z osobą prowadzącą*	
	Liczba		Liczba		Liczba		Liczba		Liczba		Liczba	
	Osoby	pkt	Osoby	Pkt	Osoby	Pkt	Osoby	Pkt	Osoby	Pkt	Osoby	Pkt
2023r	9	5	17	5	14	5	16	5	15	5	-	-
	3	4	0	4	3	0	2	4	2	4	-	-
	2	3	0	3	0	3	0	3	0	3	-	-

	0	2	1	2	0	2	0	2	0	2	-	-
	0	1	0	1	1	1	0	1	0	1	-	-
2024r	8	5	12	5	11	5	13	5	12	5	10	5
	1	4	0	4	1	4	0	4	0	4	2	4
	0	3	0	3	0	3	0	3	1	3	1	3
	0	2	0	2	0	2	1	2	0	2	0	2
	1	1	1	1	0	1	0	1	0	1	0	1

*wprowadzone w czerwcu 2024r, za rok 2023 brak danych

Powyższa Tabela wskazuje, że usługi świadczone przez SOW oceniane są na wysokim poziomie. Porady prawne realizowane są w ramach bezpłatnych porad prawnych, obywatelskich i mediacji. Klienci mają możliwość oceny tych usług, gdyż pracownicy SOW podczas współpracy z Klientem informują o możliwości skorzystania z darmowej porady prawnej np. w celu sprawdzenia poprawności sporządzenia wniosku, pozwu oraz zasięgnięcia innych porad prawnych.

6. Zasoby instytucjonalne Powiatu Wodzisławskiego

6.1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Podstawowym ogniwem struktury organizacyjnej jednostek pomocy społecznej Powiatu Wodzisławskiego jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Do głównych zadań realizowanych przez PCPR należy świadczenie usług specjalistycznych, prowadzenie poradnictwa i wsparcia metodycznego, organizowanie szkoleń, aktywizacja i wspieranie organizacji pozarządowych, koordynowanie i nadzorowanie prawidłowego funkcjonowania innych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej. Ponadto jest organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej. W codziennej pracy podejmuje wiele działań w zakresie zabezpieczenia niezbędnych potrzeb mieszkańców naszego Powiatu. Głównym działaniem jest przede wszystkim piecza zastępcza, osoby

z niepełnosprawnościami jak i w podeszłym wieku. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wodzisławiu Śląskim realizuje zadania wynikające z:

- ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej;
- ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

PCPR udziela wsparcia, mającego na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwość (Punkt Interwencji Kryzysowej). Wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Zadaniem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie jest zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia się osób i rodzin oraz integracji ze środowiskiem. Na potrzebę realizacji tego zadania, utworzony został Punkt Interwencji Kryzysowej. Osoby, które korzystają z usług PIK znajdują się w sytuacjach trudnych, do których zaliczyć możemy przemoc domową, pogorszenie stanu zdrowia, doświadczenie przestępstwem, utratą środków do życia i innymi zdarzeniami losowymi. Korzystanie z pomocy PIK jest darmowe. Do dyspozycji mieszkańców pozostaje psycholog świadczący pomoc w zakresie poradnictwa rodzinnego dla osób w sytuacji kryzysowej. W przypadku, gdy osoba została dotknięta problemem przemocy, specjalista Punktu zaleca konsultację w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Wodzisławiu Śląskim.

Głównymi adresatami działań realizowanych przez PCPR są:

- usamodzielnieni wychowankowie rodzin zastępczych, placówek opiekuńczo – wychowawczych;
- rodziny doświadczające przemocy domowej;
- osoby stosujące przemoc;
- rodziny z dziećmi;
- osoby z niepełnosprawnością;
- osoby starsze;
- organizacje pozarządowe,
- pracownicy innych jednostek w tym ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu wodzisławskiego;
- cudzoziemcy.

6.2. Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej.

Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Wodzisławiu Śląskim realizuje zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w powiecie wodzisławskim od grudnia 2006r. SOW realizuje zadania wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz.U. z 2024r., poz. 424.834) a także innych ustaw oraz rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób zatrudnionych w tych ośrodkach. Cele statutowe Ośrodka w zakresie interwencyjny to przede wszystkim zapewnienie schronienia dla 14 osób doznających przemocy domowej, z możliwością zaspokojenia podstawowych potrzeb bytowych do trzech miesięcy (bez skierowania, bez względu na dochód). Klienci Ośrodka mają możliwość odseparowania się od osoby stosującej

przemoc domową. Podczas pobytu w placówce otrzymują wsparcie w przezwyciężaniu sytuacji kryzysowej. Udzielana jest im pomoc psychologiczna, pedagogiczna, terapeutyczna i socjalna. Priorytetem działania Ośrodka jest niesienie pomocy ludziom w sytuacjach wywołanych doświadczaniem przemocy oraz przywracanie im zdolności i umiejętności samodzielnego rozwiązywania problemów życiowych, a w sytuacji zagrożenia zdrowia i życia osoby doświadczającej przemocy domowej, placówka stwarza możliwość udzielenia całodobowego schronienia. Do każdego pełnoletniego Klienta całodobowego w SOW przydzielana jest tzw. „osoba prowadząca”, czyli pracownik, z którym ODP ściśle współpracuje, tworzy Indywidualne Plany Wsparcia (IPW). Jeśli Klient do SOW zgłasza się z małoletnim dzieckiem, również dla niego opracowywany jest Indywidualny Plan Wsparcia. W zależności od wieku małoletniego IPW może zostać opracowane w porozumieniu z matką lub ojcem dziecka. IPW uwzględnia potrzeby, cele, metody i czas pomocy zainteresowanej osobie. SOW spełnia Standardy Ochrony Małoletnich.

Dla dzieci przebywających w SOW pedagodzy Ośrodka organizują zajęcia wychowawcze, które są bazą do lepszego poznania dziecka, nawiązania z nim bezpiecznej relacji. Podczas takich zajęć pedagog (osoba prowadząca zajęcia) może zaobserwować mocne i słabe strony dziecka. Wspiera również ogólny rozwój małoletniego. Dzieci przebywające w SOW, które w środowisku rodzinnym były świadkami (lub też doznawały przemocy) często są przerażone, niespokojne, odczuwają poczucie winy, mają wrażenie, że są niekochane i nieakceptowane. Ich poczucie własnej wartości jest zaniżone, wykazują tendencję do utraty zaufania do świata i otoczenia. Podczas zajęć wychowawczych uczą się współpracy, zachowań akceptowalnych społecznie, nawiązują kontakty

interpersonalne z innymi mieszkańcami SOW i jego pracownikami, rozpoznają i wyrażają własne emocje i uczucia. Ważne jest, by odbudować u dziecka poczucie bezpieczeństwa, nauczyć go asertywności i przywrócić zaufanie do innych. Podczas zajęć pobudza się naturalną ciekawość i potrzebę aktywnego uczestnictwa, które budzą w dziecku radość i ucza. Atmosfera w SOW daje poczucie bezpieczeństwa, otwartości i bliskości. Pomaga uświadomić małym, że przy pomocy dorosłych jest im prościej przezwyciężyć ewentualne trudności i uporać się z problemami. Swobodna zabawa i udział dziecka w zajęciach, pozwala mu na powrót do szczęśliwego dzieciństwa, świetnej zabawy, beztroski, szczerości.

Dla dorosłych przebywających w Ośrodku organizowane są zajęcia z zakresu „Szkoly dla Rodziców”, Grupy terapeutycznej czy też zajęcia relaksacyjne z elementami arteterapii. Zajęcia „Szkoly dla Rodziców” organizowane dla mieszkańców stacjonarnych, jak również dla Klientów ambulatoryjnych (Klient z zewnątrz), mają na celu kształtowanie i doskonalenie umiejętności rodzicielskich. Głównym założeniem jest modyfikowanie niepożądanych lub nieodpowiedzianych zachowań bez stosowania przemocy, nawiązanie aktywnej współpracy z dzieckiem, uwalnianie siebie i małego z pełnienia ról, rozpoznawania i nazywanie uczuć, aktywne słuchanie. Rodzice edukują się również w zakresie potrzeb dziecka, zagrożeń, czynników ryzyka i profilaktyki. Grupa terapeutyczna to spotkania dla osób, które mają podobne problemy. Spotkania te dają poczucie wspólnoty problemu, budują system wsparcia, dają obronę przed przerażeniem i rozpaczą. Pozwalają na odbudowanie poczucia własnej wartości, sprawczości, ucza asertywności, poszanowania granic, obrony swoich praw, obniżają poczucie wstydu i napiętnowania. Kobiety doznające przemocy na

spotkaniach grupy uczą się rozpoznawać symptomy przemocy i jak jej przeciwdziałać, zwiększają świadomość własnych praw, odbudowują szacunek do samej siebie, budują sieć wsparcia (w tym uczą się jak wezwać policję, egzekwować skuteczną interwencję, poznają procedury i zasoby środowiska), poznają prawa człowieka itp.

SOW świadczy również pomoc psychologiczną, pedagogiczną, terapeutyczną, socjalną dla osób z zewnątrz, tzw. Klient ambulatoryjny. W sytuacji, gdy Klientem jest małoletni, do udzielenia konsultacji psychologiczno – pedagogicznej wymagana jest pisemna zgoda przynajmniej jednego rodzica/ opiekuna prawnego.

Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej realizuje także program oddziaływań korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową. Odbiorcami programu są osoby, które zobowiązane zostały do udziału poprzez Zespół Interdyscyplinarny lub przez sąd, jak również osoby, które zgłosiły się dobrowolnie, by zmodyfikować swoje zachowanie. Program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych skierowany jest do osób stosujących, zarówno kobiet jak i mężczyzn. Osoby, które korzystają z udziału w programu niejednokrotnie podkreślają, że ich udział w spotkaniach podyktowany jest wszczęciem procedury „NK” lub pojawieniem się kryzysu, który może zagrażać interesom osoby stosującej przemoc. Program przewiduje realizację 60 godzin zajęć. Nabycie wiedzy i umiejętności przez uczestników daje szansę na powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym jej stosowaniem. Wszelkie standardy dotyczące jego realizacji określone są w Rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową. SOW Wodzisław spełnia wszystkie standardy realizacji tego programu.

6.3. Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Gorzyczkach.

Centrum rozpoczęło swoją działalność 1 września 2014r. i jest budżetową jednostką organizacyjną powiatu wodzisławskiego z siedzibą w Gorzyczkach, przy ul. Wielskiej 8. Przedmiotem działalności jednostki jest obsługa administracyjno – ekonomiczna i organizacyjna Powiatowego Domu Dziecka w Gorzyczkach oraz Powiatowej Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej w Wodzisławiu Śląskim i Gorzyczkach. Centrum Administracyjne działa w oparciu o dwie sekcje – Sekcję Finansową oraz Sekcję Administracyjno – Obsługowo – Gospodarczą. Każda z placówek Centrum realizuje swoje zadania w ramach jednostki o charakterze socjalizacyjnym, zapewniając całodobową opiekę i wychowanie dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodzicielskiej, dla których nie znaleziono rodzinnej opieki zastępczej, skierowanych na podstawie postanowień sądów rodzinnych. W uzasadnionych przypadkach, pobyt dziecka bez skierowania może nastąpić na wniosek dziecka, jego rodziców lub opiekuna prawnego. Placówka zapewnia całodobową opiekę i wychowanie dla dzieci od 10 do 18 roku życia. Tworzy dla wychowanków odpowiednie formy opieki, mające na celu przygotowanie ich do samodzielnego życia. Pracownicy placówek, wspierają w utrzymaniu więzi dziecka z rodziną pochodzenia, prowadzą pedagogizację rodziców, przygotowują wychowanków do powrotu do rodziny własnej czy do umieszczenia w rodzinie przysposobionej lub w rodzinnej pieczy zastępczej. Na terenie placówek prowadzona jest praca z dzieckiem według ustalonego i przygotowanego dla niego planu pomocy. Plan ten tworzony jest przy współpracy asystenta rodziny.

Cele realizowane przez placówki Centrum:

- zaspokojenie niezbędnych potrzeb emocjonalnych, rozwojowych, zdrowotnych, bytowych, społecznych i religijnych wychowanków;
- pomoc i wspieranie wychowanków w przezwyciężaniu sytuacji kryzysowych;
- podejmowanie działań w celu powrotu wychowanka do domu rodzinnego;
- umieszczanie wychowanków w rodzinach przysposabiających lub rodzinnej pieczy zastępczej;
- umożliwianie prawidłowego przebiegu procesów rozwoju i socjalizacji wychowanków;
- udzielanie specjalistycznego wsparcia wychowankom i ich rodzinom.

6.4. Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Wodzisławiu Śl. (PPP) mieści się przy ul. Mendego 3. Od dnia 01.01.2026r. Poradnia (zgodnie z podjętą przez Radę Powiatu Wodzisławskiego uchwałą nr VII/75/2024) mieścić się będzie w Radlinie na ul. Władysława Orkana 23.

PPP od dnia 01.09.1993r. świadczy usługi w zakresie diagnozy, terapii i zajęć o charakterze terapeutycznym dla dzieci i młodzieży z terenu Powiatu Wodzisławskiego. Ponadto oferuje spotkania i warsztaty dla ich rodziców. Aktualnie misją PPP jest inspiracja rodziców do odkrywania zasobów dziecka i tworzenia takich warunków, aby mogło się rozwijać w atmosferze akceptacji, miłości i bezpieczeństwa.

Rodziny znajdują tutaj pomoc w uzyskaniu diagnozy psychologicznej, pedagogicznej, logopedycznej, rehabilitacyjnej oraz ocenie rozwoju procesów integracji sensorycznej (tzw. diagnoza SI). Dzieci mogą uczestniczyć w terapii pedagogicznej, logopedycznej, psychologicznej, rodzinnej a także w zajęciach korekcyjno – kompensacyjnych. Poradnia zachęca również do uczestnictwa w terapii biofeedback oraz terapii

funkcji słuchowej metodą Warnkego. Dla rodziców, poradnia proponuje szereg warsztatów, spotkań indywidualnych oraz zajęcia „Szkoly dla Rodziców i Wychowawców”. W poradni pracują specjaliści, którzy dostarczają rodzicom wiedzy na temat potrzeb rozwojowych dzieci, informacji o zaburzeniach, ich przyczynach, przebiegu, następstwach, a także o procesie terapii i ich własnym w nim udziale.

6.5. Komenda Powiatowa Policji

Komenda Powiatowa Policji w Wodzisławiu Śląskim (KPP) mieści się przy ul. Kokoszyckiej 180b. Komenda jest jednostką organizacyjną Policji, przy pomocy której Komendant Powiatowy Policji w Wodzisławiu Śląskim realizuje zadania Policji, określone w ustawach i przepisach wykonawczych, dotyczących ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego na obszarze powiatu wodzisławskiego. KPP jest odpowiedzialna za ochronę bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie powiatu. Do jej głównych zadań należy utrzymanie porządku, zapobieganie i wykrywanie przestępstw, a także pomoc obywatelom. Zapewnia bezpieczeństwo na ulicach, placach, w miejscach publicznych i innych obszarach powiatu. Policjanci z KPP prowadzą dochodzenia, ścigają sprawców przestępstw i wykroczeń, a także działają profilaktycznie, aby zapobiegać przestępstwom, udzielają pomocy osobom potrzebującym. Interweniują w sytuacjach zagrożenia, a także pomagają w rozwiązywaniu konfliktów. KPP prowadzi pracę dzielnicowych, którzy są odpowiedzialni za poszczególne dzielnice lub obszary powiatu i działają na rzecz lokalnej społeczności, prowadzi również działania edukacyjne na temat bezpieczeństwa, a także organizuje kampanie profilaktyczne, np. dotyczące zapobiegania przemocy czy też wykonuje inne zadania, takie

jak zabezpieczanie miejsc zdarzeń, prowadzenie działań interdyscyplinarnych, a także współpraca z innymi instytucjami. Dzielnicy to policjanci utrzymujący bezpośredni kontakt ze społecznościami lokalnymi swoich rejonów, rozpoznający ich potrzeby i oczekiwania w zakresie szeroko pojmowanego bezpieczeństwa, zarówno indywidualnego, jak i publicznego. Dzielnicy diagnozują wspólnie z mieszkańcami lokalne problemy, ustalają ich przyczyny i pomagają w poszukiwaniu skutecznych sposobów ich rozwiązania. W Komendzie Powiatowej Policji działa specjalista zespołu ds. profilaktyki społecznej, patologii nieletnich wydziału prewencji, do którego zadań należy m.in.:

- wypracowanie i wdrażanie działań zapobiegawczych zmierzających do ograniczenia przestępstw, patologii i innych zjawisk kryminogennych;
- inicjowanie programów inspirowanych działaniami lokalnymi i regionalnymi podejmowanymi przez policję;
- dostosowanie aktywności profilaktycznej do aktualnych trendów i zmian w zjawiskach przestępczości;
- inspirowanie, prowadzenie i koordynowanie działań z zakresu polityki społecznej;
- praca nad efektywnością działań Policji na rzecz wzmocnienia współpracy ze społeczeństwem.

7. Cel strategiczny i kierunki działania programu

Cel strategiczny: ograniczenie zjawiska przemocy domowej w powiecie wodzisławskim.

Dążenie do osiągnięcia celu strategicznego będzie systematycznie realizowane przez aktywne wzmocnianie sieci wsparcia społecznego na poziomie działań profilaktycznych, chroniących i interwencyjnych. Służyć

temu będzie osiągnięciem zakładanych w poszczególnych działaniach celów szczegółowych, do których między innymi należą:

7.1. Działania profilaktyczne:

- podnoszenie świadomości i wiedzy społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej;
- wzmacnianie działań profilaktycznych, realizowanych przez instytucje, podmioty i organizacje pozarządowe, działające na rzecz ograniczania zjawiska przemocy domowej;
- wsparcie i wzmocnienie jednostek oświatowych w realizacji programów profilaktyczno – wychowawczych dotyczących ograniczenia zjawiska przemocy rówieśniczej;
- podnoszenie jakości proponowanych usług na rzecz ograniczenia zjawiska przemocy domowej;
- podnoszenie kompetencji służb i przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej;
- upowszechnianie informacji na temat miejsc i ofert wsparcia dla osób doświadczających, stosujących przemoc domową oraz jej świadków.

Kierunki działań:

- monitorowanie zjawiska przemocy domowej w powiecie wodzisławskim;
- prowadzenie lokalnych kampanii społecznych;
- prowadzenie szkoleń wzmacniających kompetencje zawodowe;
- warsztaty edukacyjne przeprowadzane w szkołach powiatu wodzisławskiego.

Wskaźniki:

- liczba lokalnych kampanii;
- liczba wydrukowanych materiałów informacyjnych;

- liczba zorganizowanych szkoleń;
- liczba uczestników warsztatów.

Realizatorzy działania:

- jednostki organizacyjne pomocy społecznej, SOW, pracownicy oświaty, policja, organizacje pozarządowe.

Termin realizacji: 2025 – 2030

7.2. Działania ochronne:

- ochrona i pomoc osobom doświadczającym przemocy domowej poprzez upowszechnianie i edukowanie w zakresie możliwych form uzyskania pomocy;
- wspieranie istniejącej infrastruktury oraz podmiotów i organizacji pozarządowych działających o obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Kierunki działań:

- tworzenie i realizacja programów promujących prawidłowe postawy rodzicielskie;
- organizowanie działań wzmacniających system rodziny;
- angażowanie instytucji i organizacji w systemach wsparcia rodziny doświadczającej przemocy;
- realizacja programów profilaktyki zachowań agresywnych i przemocowych w szkole.

Wskaźniki:

- liczba opracowanych programów;
- liczba zrealizowanych działań (pogadanki, warsztaty itp.);
- liczba osób objętych wsparciem;
- liczba uczniów objętych programem profilaktycznym.

Realizatorzy działania:

- jednostki organizacyjne pomocy społecznej, SOW, pracownicy oświaty, policja, organizacje pozarządowe, służba zdrowia, szkoły podstawowe i ponadpodstawowe Powiatu Wodzisławskiego.

Termin realizacji: 2025 – 2030

7.3. Oddziaływania na osoby stosujące przemoc.

- współpraca pomiędzy instytucjami, podmiotami i organizacjami pozarządowymi prowadzącymi oddziaływania wobec osób stosujących przemoc;
- realizacja oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych;
- rozszerzenie oferty oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.

Kierunki działań:

- upowszechnianie wiedzy i informacji na temat prowadzonych oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych;
- wzmacnianie umiejętności służb w zakresie budowania i wzmacniania motywacji osób stosujących przemoc domową do ich przystąpienia do udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym;
- realizacja programu oddziaływań korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową.

Wskaźniki:

- liczba osób, które przystąpiły do programu korekcyjno – edukacyjnego;
- liczba osób, które zostały skierowane do uczestnictwa w programie korekcyjno – edukacyjnym;
- liczba osób, które ukończyło program korekcyjno – edukacyjny.

Realizatorzy działania:

Jednostki organizacyjne pomocy społecznej, policja, sąd, prokuratura, SOW.

Realizatorem programu korekcyjno – edukacyjnego w powiecie wodzisławskim jest Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej.

Termin realizacji: 2025 – 2030.

7.4. Działania interwencyjne i reagowanie służb

- uzyskanie schronienia w sytuacji kryzysu w rodzinie wynikającego z przemocy;
- uzyskanie wsparcia w Punkcie Interwencji Kryzysowej;
- wzmocnienie kompetencji służb w zakresie diagnozy i podejmowania interwencji w rodzinie, w której występuje zjawisko przemocy.

Kierunki działań:

- wspieranie i rozwijanie infrastruktury powiatowej w zakresie całodobowego wsparcia osób doświadczających przemocy;
- szeroki dostęp do specjalistycznych usług, w tym poradnictwa socjalnego, psychologicznego i prawnego;
- wzmacnianie współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz ograniczenia zjawiska przemocy domowej.

Wskaźniki:

- liczba osób objęta wsparciem.

Realizatorzy działania:

Jednostki organizacyjne pomocy społecznej, SOW, pracownicy oświaty,

policja, służba zdrowia w tym przedstawiciele podstawowej opieki zdrowotnej, szpitale, organizacje pozarządowe.

Termin realizacji: 2025 – 2030

8. Realizacja programu

Realizacja Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Wodzisławskim na lata 2025 – 2030 wpisuje się bezpośrednio w:

- Rządowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030;
- Powiatową Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016 – 2026;
- Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Wodzisławskim na lata 2025-2027;
- inne lokalne dokumenty strategiczne, w tym strategię gminne.

9. Źródła finansowania

Środki finansowe na działania zaplanowane w Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochronie Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Wodzisławskim na lata 2025 – 2030 będą pochodzić z następujących źródeł:

- budżet Powiatu wodzisławskiego (w tym budżet jednostek organizacyjnych powiatu);
- budżetu państwa w ramach dotacji na dofinansowanie zadań własnych;
- budżetu państwa na finansowanie realizacji zadań zleconych;
- funduszy europejskich;
- funduszy organizacji pozarządowych;
- innych programów osłonowych i grantów.

Szczegółowe wskazanie wysokości planowanych środków na realizację programu, ze względu na długi okres programowania, nie jest możliwe. Zapisy niniejszego dokumentu będą wyznaczały kierunki starań o pozyskiwanie środków zewnętrznych na finansowanie działalności poszczególnych jednostek oraz znajdą swoje odzwierciedlenie w dokumentach określających sytuację finansową powiatu.

10. Realizatorzy Programu

Powiat Wodzisławski realizuje zadania ujęte w Rządowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Wodzisławskim na lata 2025 – 2030 w szczególności poprzez następujące jednostki i komórki organizacyjne:

- Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie;
- Punkt Interwencji Kryzysowej działający przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie;
- Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo Wychowawczych w Gorzyczkach;
- Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej Starostwa Powiatowego w Wodzisławiu Śląskim;
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna;
- Komenda Powiatowa Policji;
- NGO;
- Kościoły i inne związki wyznaniowe;
- inne podmioty działające na rzecz osób doświadczających przemocy lub stosujących przemoc.

11. Termin realizacji

Termin realizacji działań wyznaczonych w Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Wodzisławskim przypada na lata 2025 – 2030. Termin ten wpisuje się w nowy okres programowania Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030.

12. Monitoring i ewaluacja

W monitorowaniu i ewaluacji Programu, kluczową rolę pełnił będzie Zespół ds. monitorowania i ewaluacji, powołany przez Starostę Wodzisławskiego. Pracę Zespołu koordynować będzie Dyrektor Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Wodzisławiu Śl. Zadania Zespołu określone będą w wydanym przez Starostę zarządzeniu. Koordynator Zespołu, w ramach rocznego sprawozdania z działalności, nie później niż do 15 lutego następnego roku, przedstawi Zarządowi Powiatu Wodzisławskiego analizę stopnia realizacji programu, uzyskanych rezultatów oraz harmonogram planowanych na następny rok działań. Przedstawiony „Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Wodzisławskim na lata 2025 – 2030” jest dokumentem otwartym, co oznacza, że w miarę potrzeb i w zależności od wyników ewaluacji, zadania w nim zawarte mogą ulec zmianie.

13. Podsumowanie.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Wodzisławskim na lata 2025 – 2030 jest dokumentem określającym kierunki działań profilaktycznych i ochronnych, których celem jest ograniczenie zjawiska

przemocy domowej na terenie powiatu wodzisławskiego. Zakłada on interdyscyplinarną współpracę służb i innych podmiotów, które angażując się w realizację swoich zadań w sposób profesjonalny tworzyć będą sieć wsparcia społecznego dla rodzin zagrożonych i doświadczających przemocy domowej. Monitoring i ewaluacja efektów programu daje możliwość bieżącej oceny podejmowanych działań oraz ich skuteczności.

Uzasadnienie

Przyjęcie przez Radę Powiatu Wodzisławskiego Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Wodzisławskim na lata 2020-2025 wynikało z zapisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, która wskazuje, że do zadań własnych powiatu należy w szczególności opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.

Opracowanie nowej formuły Programu, związane jest z szeregiem zmian wprowadzony przez ustawodawcę do przywołanej wyżej ustawy, w tym w szczególności: zmianę nazewnictwa oraz definicji przemocy domowej.

Mając na uwadze, iż wspieranie rodzin doświadczających przemocy domowej jest działaniem wielowymiarowym, Powiat Wodzisławski tworzy programy służące zarówno ochronie osób doznających przemocy domowej jak i wsparciu osób stosujących przemoc.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Wodzisławskim na lata 2025 - 2030 przyczyni się do skuteczniejszego realizowania zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w Powiecie Wodzisławskim.

Dyrektor Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia
dla Osób Doznających Przemocy Domowej
w Wodzisławiu Śląskim

Celina Uherek-Biernat